

RUNĀ SPECIĀLISTS

Sadzirdēt otra vajadzības

Sandra Miķelsone-Slava, Kurzemes plānošanas reģiona projekta *Kurzeme visiem* vadītāja

Gandrīz ikviens no mums ir saskāries ar situāciju, kad nepieciešams atbalsts. Vecāka gadagājuma cilvēkam, lai ienestu malku, cilvēkam ar invaliditāti, lai nokļūtu veikalā, vecākiem, kuriem ir bērns ar funkcionāliem traucējumiem, var būt vajadzīgs atbalsts, lai iesaistītos darba tirgū. Vajadzības ir dažādas, un var doties uz pašvaldības sociālo dienestu, kur, izvērtējot situāciju, palīdzība tiks sniegta.

Sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi nozīmē to, ka cilvēks var saņemt palīdzību tuvāk dzīvesvietai. Tātad deinstitucionalizācija ir iespēja dzīvot savā dzīvesvietā, nevis aprūpes iestādē un saņemt atbalstu.

Kā Kurzemē veicies ar sociālo pakalpojumu pieejamību tuvāk dzīvesvietai? Kurzemes plānošanas reģions projektā *Kurzeme visiem* deinstitucionalizāciju ievieš kopš 2016. gada, un vairāk nekā trīs gadus sadarībā ar pašvaldībām esam spēruši nozīmīgus soļus. Sociālie dienesti pēdējos gados ir nodrošinājuši to, lai visā Kurzemē kļūtu pieejami tādi nozīmīgi pakalpojumi kā sociālais darbs un sociālā rehabilitācija, kā arī aprūpe mājās. Savukārt projektā *Kurzeme visiem* ar Eiropas Savienības atbalstu izdevies paplašināt un dažādot pakalpojumus galvenajai mērķauditorijai: cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem – psihiskām saslimšanām un garīgās attīstības traucējumiem –, bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu vecākiem.

Palielinās arī sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits un saņemšanas vietas. Kurzemē to dara vairāk nekā 43 pakalpojumu sniedzēji 73 vietās. Visvairāk palīdzība ir nodrošināta tieši bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem. Lai arī vajadzību ir daudz, priecājos, ka ar projekta *Kurzeme visiem* atbalstu vairāk nekā trīs gadus palīdzību saņēmuši 330 kurzemnieki: 61 cilvēki ar garīgiem traucējumiem, 158 bērni ar funkcionāliem traucējumiem un 105 šādu bērnu vecāki.

Priekšā vēl daudz darba. Pašvaldībām jāturpina iekārtot infrastruktūru, lai pakalpojumi šiem cilvēkiem būtu tuvu dzīvesvietai. Šim mērķim pieejams Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums, tāpēc tas jāizmanto efektīvi. Līdz ar vietu izveidi pakalpojumiem grupu dzīvokļos, sociālās rehabilitācijas centros, specializētajās darbnīcās, dienas centros un citur turpinās pieaugt arī to cilvēku skaits, kuri, saņemot atbalstu, varēs dzīvot patstāvīgāk.

Ko mēs, kurzemnieki, varam darīt, lai palīdzētu? Patiesībā deinstitucionalizācija var sākties ar katru no mums. Varam būt izpalīdzīgāki, sadzirdēt otra vajadzības, atbalstīt, novērtēt to, ko cilvēks var, nevis nevar. Arī ārkārtējā situācija valstī likusi novērtēt, cik nozīmīga ir cilvēcīga saskarsme, draudzīgs atbalsts un rūpes vienam par otru. Reizēm nepavisam nevajag daudz, lai pasaule ap mums mainītos uz labo pusi.

Ja vēlaties par deinstitucionalizāciju, sabiedrībā balstītiem sociālajiem pakalpojumiem un projektu *Kurzeme visiem* uzzināt vairāk, aicinu apmeklēt vietni www.kurzemevisiem.lv.

NUMURA CITĀTS

Ineses Slūkas zīmējums

„Bet ir arī tādi jaunieši ar radziņiem. Viņi atnāk, pasēž maliņā, parunājas ar draugiem, pačakarē savu telefonu. Kamēr šeit strādāju, esmu sapratis, ka ar katru jārūnā pilnīgi citādāk,” saka Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra darbinieks Adriāns Dravnieks.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vairāki uzņēmumi arī Kuldīgā bija spiesti aizvērties, darbinieki devās dīkstāvē. Tagad daudzi darbu jau atsākuši. Kāds bija šis laiks? Kā raugāties nākotnē?

Larisa Ostrovska, pārtikas uzņēmuma *Saules ieleja* valdes locekle:

– Mēs bijām ļoti saistīti ar bērnu ēdināšanu: apkalpojām gan Kuldīgas 2. vidusskolu, gan bērnudārzus. No 13. marta iestādes bija ciet, līdz ar to arī mūsu darbs tika pārtraukts. Lai uzņēmumu noturētu, bija jānodrošina dīkstāvē. Visi darbinieki saņēma dīkstāves pabalstu. Atvaļinājumus izmantosim vasarā. Nevienu neatlaidām, divi darbinieki aizgāja pēc savas iniciatīvas. Dīkstāves pabalsts bija ļoti nepieciešams – kā glābšanas riņķis. Vasaras mums vienmēr bijušas ar nelielu apgrozījumu, un ziemā uzkrājam, lai vasaru varētu pārdzīvot. Šogad tas sākās agrāk. Tagad bērni nelielā skaitā atkal apmeklē bērnudārzus, un arī mēs lēnām varam atsākt darbu. Par nākotni nevar pateikt neviens, kā būs. Gribam strādāt arī turpmāk.

Raimonds Serdants, kokapstrādes uzņēmuma *Simra* īpašnieks:

– Ražošanai bija jāpārstājas, jo mūsu tirgi Dānija un Francijā aizvērās. Visi darbinieki devās dīkstāvē un saņēma pabalstu. Saglabājām visas darba vietas – neviens nebija jāatlaiž. 6. aprīlī pirmie darbinieki devās dīkstāvē, tad pakāpeniski nākamie, un pēdējie aizgāja 21. aprīlī. Vispirms bija jāpabeidz iesāktais. 18. maijā darbu atsākām. Pamazām strādājam, ceram, ka būs labi. Nevarējām neko prognozēt tad, kad vīruss sākās, tāpēc arī tagad nākotni negribu prognozēt.

Raimonds Lapukis, kafejnīcas *Pagrabiņš* īpašnieks:

– Bijām aizvēruši no 22. marta līdz 12. maijam. Visi darbinieki saņēma dīkstāves pabalstu. Es ceru, ka viss būs labi, jo vienmēr uz dzīvi skatos pozitīvi. Katrs notikums ir sava veida mācība. Tikko esam darbu atsākuši, un nevarēšu vēl pateikt, kā būs ar apmeklētājiem. Tā kā kafejnīcā ir vairākas mazas telpas, tad distancēšanās prasību varam nodrošināt – ar to mums problēmu nav. Domāju, ka būs grūti, bet labi. Priekšā ir skaista vasara.

MUMS RAKSTA

Apzog traktorus

Kurzemē trīs šādi gadījumi reģistrēti no 27. februāra līdz 4. martam, Zemgalē 8. un 12. maijā reģistrētas zādzības no vairākiem traktoriem. Kā no tām izvairīties?

Katru gadu arvien populārāka kļūst globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) izmantošana lauksaimniecības tehnikā, jo tā ļauj precīzi noteikt lauka platību, dozēt sēklu un ķīmikālijas un ietaupīt naudu. Tā kā GPS iekārtas var maksāt vairākus tūkstošus eiro un ir viegli demontējamas, tās piesaista garnadžu uzmanību.

Valsts policija aicina lauksaimniekus ievērot dažus padomus drošai tehnikas glabāšanai un uzraudzībai.

- Traktortehniku neatstāt uz lauka bez pieskaņotības, vēlams ierīkot mūsdienīgu signalizāciju, padomāt par profesionālu teritorijas apsardzi.

Ingmārs Lādēns, kafejnīcas *Kursas zeme* īpašnieks:

– Kafejnīca bija ciet no 30. marta līdz 1. maijam. Strādājam tikai nedēļas nogalēs, jo vietējā publika ir pasīva. Mēs dīkstāves pabalstus neizmantojam: daļa darbinieku gāja atvaļinājumā, daļa aizgāja uz bezdarbniekiem vai nedarīja neko. Man šķiet, ka šogad ārzemju tūristu faktiski nebūs, bet vietējie nāks, kamēr Rīgā neatsāksies dzīvība. Tad, kad būs valā robežas, liela daļa dosies prom. Nekādu rožainu ilūziju man nav. Bet Kuldīga būs vasaras pilsēta.

Nansija Linde, veikala *Alandeko* vadītāja:

– Bijām slēgti visu aprīli, saņemām dīkstāves pabalstu. Pašlaik nevaram sūdzēties, jo tas ir kā likums – kad nevar dabūt, tad vajag, un klientu šobrīd ir daudz. Bet prognozes ir diezgan pesimistiskas, jo neviens neko labu nesola. Kad nāks šis vilnis ar sekām, tad visi to manīsim. Pagaidām turamies un ceram uz to labāko. Mēs gribētu, lai cilvēki nāk pie mums, nevis tērē naudu ārzemju internetveikalos. Tas būtu ļoti vērtīgi, ja naudiņa paliktu mājās.

Jolanta Lange, viesnīcas un restorāna *Jēkaba sēta* vadītāja:

– Restorāns bija slēgts no 23. marta līdz 1. maijam. Darbinieki saņēma dīkstāves pabalstus. Tas bija skumīgi, jo nāca pavasaris, kad parasti notiek cilvēku pieplūdums, bet šoreiz tā nebija. Restorāns bija jāslēdz, jo tā vajadzēja. Šogad pavasaris ir citādāks. Bet domāju, ka viss būs kārtībā, ceram uz augusta sākumu, kad tiks atvērta lielākā daļa robežu un pie mums brauks ārzemju tūristi. Viesnīcā viesi bija, bet ļoti maz un tādi, kuri uz šejieni atbraukuši darba darīšanās. Pašlaik nakšņo tikai latvieši, bet esam jau saņēmuši rezervējumu no lietuviešiem.

Lāsma Reimane

PĒC PUBLICĒTĀ

Uzvārdi ir tik interesanti!

Izlasījusi rakstu *Kā latvieši pie uzvārdiem tika, pensionētā arhīva darbiniece Valentīna Brēdiķe piezvanīja Kurzemniekam, lai dalītos atmiņās.*

„Savulaik arhīvā ienāca pirmo kolhozu dokumenti. Algas

kartītēs varēja interesantas lietas izlasīt. Tie cilvēki strādāja pagājušā gadsimta 50. gados, daudziem bija pa divi, citiem pat trīs vārdi. Ja vēl garš uzvārds tajā kartītē jāieraksta... No interesantajiem man prātā

palikuši divi: Leduskukainis un Malkšķūne,” atminas Brēdiķes kundze un saka paldies laikrakstam par interesanto lasāmvielu, ko viņa gaidot katru reizi.

Inguna Spuleniece